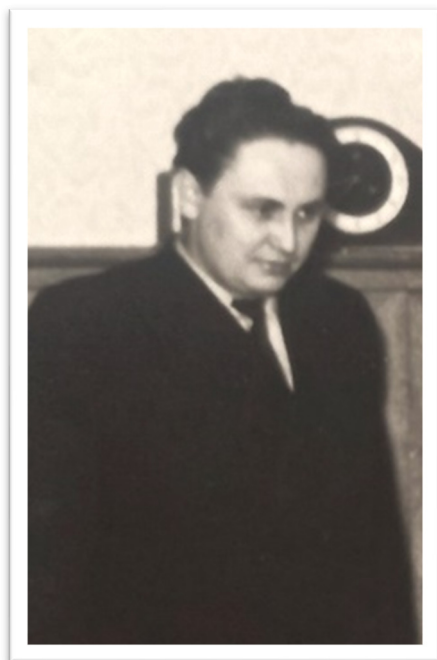

ALFRED LEON GRUSZCZYŃSKI

* 20 lutego 1929, Jarocin

† 9 marca 2018, Jarocin

O Alfredzie Leonie Gruszczyńskim, nauczycielu języka polskiego w szczycieńskim Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w latach 1953–1958, wiadomo niewiele. Udało się jednak nie bez trudu ustalić¹, że urodził się w środę 20 lutego 1929 roku w Jarocinie. Jego ojcem był Leon Gruszczyński (30 I 1906 – 29 XII 1974), ślusarz kolejowy, a matką – Marianna z d. Sędzicka (4 VIII 1908 – 31 I 2010), z zawodu krawcowa; rodzice pobrali się w 1927 roku; obydwójce urodzili się i zmarli w Jarocinie; matka w wieku 102 lat². Alfred Leon Gruszczyński miał młodszego brata Mariana, który zmarł wkrótce po urodzeniu (1935). Jego dziadkami ze strony ojca byli Jadwiga Gruszczyńska (z d. Panek, 1878–1973) i Tomasz Gruszczyński (1878–1958)³, a ze strony

¹ Dziękuję pani Wiesławie Olkowskiej, absolwentce szczycieńskiego Liceum Ogólnokształcącego (1976), za pomoc w dotarciu do cennych materiałów, dzięki którym stała się możliwa aktualizacja biogramu profesora Alfreda Leona Gruszczyńskiego. Sięgnąłem również do danych ze strony Webtrees; <http://ged.vstudio.xon.pl/index.php?route=%2Ftree%2Ftree1%2Findividual%2FX96525%2FAlfred-Leon-Gruszczyński#tab-tree> (17 IX 2026).

² Pochowani na cmentarzu parafialnym w Jarocinie (sektor 3, rząd 1, numer grobu 23).

³ Pochowani na cmentarzu parafialnym w Jarocinie (sektor 1, rząd 19, numer grobu 11).

matki – Anna Sędzicka (z d. Derwich, 1888–1973) i Jerzy/Wojciech Sędzicki (1882–1937)⁴.

Podczas okupacji niemieckiej 14-letni Alfred Leon Gruszczyński w okresie od 8 lutego 1943 do 12 września 1943 był zatrudniony w niewielkim mieście Drebkau w Niemczech⁵. Podjął pracę w firmie Glashütte Opitz, Mudrack & Co. GmbH, czyli w tamtejszej hucie szkła założonej w 1913 roku. Nie ma dowodu, że były to roboty przymusowe, chociaż nie da się tego wykluczyć, biorąc pod uwagę ówczesną politykę okupanta wywożącego nieletnich Polaków do Rzeszy bez ich zgody. Z niemieckojęzycznego „Meldunku o polskich pracownikach cywilnych, którzy porzucili miejsce pracy z naruszeniem umowy”, sporządzonego 14 września 1943, wynika jednoznacznie, że chłopak zbiegł i zapewne powrócił do domu, co sugeruje odpowiedź na pytanie zawarte w tymże meldunku: „Czy są jakieś dowody na to, że Gruszczyński zdołał wrócić do domu? – Tak”⁶. W rubryce „Powód ucieczki” napisano: „nieznany”. Dokument ujawnia przy okazji adres Gruszczyńskiego w Jarocinie: ulica Lilienweg 4 (Liliowa 4); dom rodzinny nie zachował się do naszych czasów.

Szczycieńskie zapisy archiwalne kierują naszą uwagę ku Poznaniowi, co z kolei podpowiada, że Alfred Leon Gruszczyński mógł być absolwentem Gimnazjum i Liceum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu – rocznik 1950⁷: miałby wtedy 21 lat. Mógłby wówczas podjąć studia, co zapewne uczynił, skoro to nazwisko znalazło się wśród studentów polonistyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Warszawie; wątpię, byśmy mieli do czynienia ze zbieżnością osób. Edukację w WSP zakończył pomyślnie w 1953 roku. Po studiach został skierowany do pracy od 15 sierpnia 1953 jako nauczyciel języka polskiego w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w Szczytnie. Pracował tutaj do 31 sierpnia 1958 roku, po czym na własną prośbę przeniósł się od 1 września 1958 do jednej z poznańskich szkół podstawowych. Na tym fakcie ślad kadrowy po Profesorze Gruszczyńskim się urywa; ale nie do końca.

Zatrudnienie Alfreda Leona Gruszczyńskiego w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w Szczytnie od strony formalnej wyglądało nietypowo z powodu działania prawa wstecz. 10 września 1953 roku Antoni Bąk (1910–1995), ówczesny kierownik oddziału Wydziału Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie wysłał do dyrektorki LOdP pismo (sygn. O.II-9d/81/53), w którym informował, że „z dniem 15 sierpnia 1953 r. skierowuje do pracy w tamt.-

⁴ Pochowani na cmentarzu parafialnym w Jarocinie (sektor 5, rząd 10, numer grobu 43).

⁵ Drebkau jest miastem położonym obecnie we wschodnich Niemczech, w kraju związkowym Brandenburgia, w powiecie Spree-Neiße. Jarocin od Drebkau dzieli odległość ok. 300 km.

⁶ Zob. „Meldung über vertragsbrüchige flüchtige polnische Zivilarbeiter”; <https://collections-server.arolsen-archives.org/G/SIMS1/SIMS3/02010402/0106/964913/001.jpg> (17 IX 2026).

⁷ Zob. *My z „Marcinka”*. Stowarzyszenie Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; <https://myzmarcinka.pl/absolwenci/lista-absolwentow/> (27 III 2024). Na liście absolwentów znajdują się również inni Gruszczyńscy Józef (1948), Walerian i Lech (1949). Być może byli spokrewnieni z Alfredem Leonem Gruszczyńskim (1950).

[ejszym]⁸ Liceum w charakterze nauczyciela ob. Gruszczyńskiego Alfreda, absolwenta Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Z zainteresowanym należy spisać umowę o pracę od dnia 15 sierpnia 1953 r. do odwołania z uposażeniem w/g 4 grupy i nadesłać ją odwrotnie do zatwierdzenia tut.[ejszemu] Wydziałowi Oświaty – tak, by wymieniony nauczyciel po zgłoszeniu się do pracy mógł otrzymać uposażenie służbowe”.

Zgodnie z poleceniem z olsztyńskiego Wydziału Oświaty, które wpłynęło do szkoły 15 września 1953 roku (ldz. 201/53), pierwsza umowa o zatrudnienie Alfreda Leona Gruszczyńskiego w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w Szczytnie została podpisana z nim jako nauczycielem kontraktowym 16 września 1953 przez dyrektorkę placówki, Zofię Śnieżko-Błocką (1907–1969). Ale umowa ta obejmowała czas nie od 15 sierpnia 1953 do odwołania, jak żądało kuratorium, lecz do 30 września 1953. W jej ramach Gruszczyński miał nauczać języka polskiego w pełnym wymiarze, tj. 21 godzin tygodniowo. Umowa, jak wszystkie w tamtym okresie, podlegała zatwierdzeniu przez Wydział Oświaty PWRN w Olsztynie. Zatwierdzenie to nastąpiło, co poświadcza pismo Antoniego Bąka (sygn. O-II-9d/81/53) z 2 października 1953 roku.

Jest i inna umowa, chronologicznie młodsza, z 1 października 1954 roku (sygn. 317/54). Została zawarta na czas od 1 października 1954 do 31 sierpnia 1955 roku. Alfred Leon Gruszczyński miał nauczać języka polskiego w wymiarze 8 godzin tygodniowo. W umowie podano grupę uposażenia (IV) oraz stawkę wynagrodzenia miesięcznego (610 zł). Umowa podlegała zatwierdzeniu przez władze oświatowe w Olsztynie. Co dziwne, z WO PWRN w Olsztynie nadesłano do szczycieńskiego liceum pismo z dnia 19 lutego 1955 roku (sygn. O-II-9d/151/54), podpisane przez H. Kornaszewskiego, kierownika oddziału, z którego wynikało, że władze oświatowe zatwierdziły tę umowę, lecz na krótszy okres, bo do 31 lipca 1955. Decyzję tę otrzymała Zofia Śnieżko-Błocka 28 lutego 1955 roku (ldz. 53/55).

Tę rozbieżność w czasie zatrudnienia Alfreda Leona Gruszczyńskiego da się połączyć z kolejnym pismem z WO PWRN w Olsztynie (bez daty, sygn. O-II-11a/56/55), w którym Tadeusz Sztejner, kierownik Wydziału Oświaty, zawiadamiał, że przenosi „Obywatela [Gruszczyńskiego] z dniem 16 sierpnia 1955 r. ze względów organizacyjnych na stanowisko nauczyciela do Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie”. Wcześniej polonista był zakwalifikowany jako nauczyciel „łączny”: szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego; teraz nastąpiło strukturalne rozdzielenie stanowisk.

W archiwum szczycieńskiego LO zachowało się zaświadczenie wystawione 15 czerwca 1955 roku przez prof. mgra Ludwika Rajewskiego⁹, pełniącego funkcję

⁸ Uzupełnienia w nawiasach kwadratowych pochodzą ode mnie – G.O.

⁹ Ludwik Rajewski (1900–1981) to znany ówczesnie polonista, pedagog, badacz literatury i urzędnik. Jest pochowany na Cmentarzu Bródnowskim w Warszawie (kwatery 12E-3-12). W 1960 uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim stopień doktora w zakresie literatury polskiej na podstawie rozprawy *Hitlerowskie obozy koncentracyjne w literaturze polskiej*.

dziekana Wydziału Zaocznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Warszawie (lub kierownika studiów zaocznych), w którym władze uczelni potwierdzają, że „Ob. Gruszczyński Alfred wezwany został na sesję zaoczną letnią na czas od 1 lipca do 5 sierpnia 1955 r.”. Zaświadczenie to wydano w celu przedstawienia w zakładzie pracy i powołano się na stosowne przepisy prawne. Wspominam o tym dokumencie przede wszystkim dlatego, że koresponduje on z innym zaświadczeniem, późniejszym o miesiąc, bo z 14 lipca 1955 roku, które sporządził Wojskowy Komendant Rejonowy w Szczytnie. Pismo dotyczyło powołania Alfreda Leona Gruszczyńskiego do odbycia ćwiczeń wojskowych w okresie od 4 lipca do 2 października 1955, a więc częściowo w tym samym czasie, gdy polonista uczestniczył już w sesji letniej w WSP w Warszawie, i wypłacenia przysługującego mu wynagrodzenia z funduszu szkoły. A jeśli tak, w 1955 roku Alfred Leon Gruszczyński musiał już być studentem pierwszego roku studiów magisterskich, skoro latem 1955 został wezwany na sesję letnią. Możemy jedynie założyć, że kontynuował w Warszawie studia polonistyczne.

W archiwum szczycieńskiego LO są jeszcze trzy dokumenty dotyczące jednej sprawy, mianowicie przeniesienia Alfreda Leona Gruszczyńskiego na własną prośbę z LOdP do szkoły podstawowej w Poznaniu. Dalszą korespondencję zainicjowało pismo Hu-berta Kiena (1900–1974), kierownika Wydziału Oświaty PRN m. Poznania z 30 maja 1958 roku (sygn. O II-2d/180/58), w którym informował on zainteresowanego, że przenosi go na stanowisko nauczyciela szkoły podstawowej w Poznaniu. Niestety, w piśmie nie uściślono, o którą szkołę podstawową chodzi. Decyzja Kiena trafiła do olsztyńskiego Wydziału Oświaty PWRN, które z kolei 21 czerwca 1958 roku sformułowało pismo (sygn. IIO-10/25/2/58) do dyrektorki LOdP w Szczytnie. Aleksander Cetnarski, pełniący wtedy obowiązki kierownika Oddziału, prosił, aby Zofia Śnieżko-Błocka przekazała Alfredowi Gruszczyńskiemu dekret przeniesienia go do nowego miejsca pracy. Była to reakcja olsztyńskiego Wydziału Oświaty na pismo z 23 kwietnia 1958 roku (nr 38/58) dotyczące zapewne kwestii zmiany miejsca pracy szczycieńskiego polonisty. W tym samym czasie tenże Aleksander Cetnarski zawiadomił zainteresowanego oddzielnym pismem (bez daty, sygn. OII-10/25/3/58) o jego przeniesieniu od 1 września 1958 do szkoły podstawowej w Poznaniu i zwolnieniu z dotychczasowych obowiązków z dniem 31 sierpnia 1958. Decyzję tę Alfred Leon Gruszczyński otrzymał 27 czerwca 1958 roku. Ale zanim nastąpiło przeniesienie, również Aleksander Cetnarski pismem z 7 maja 1958 (sygn. OII-13a/50/58), udzielił „Obywatelowi [Gruszczyńskiemu] urlopu płatnego w celu przygotowania się do egzaminów rocznych na Wydziale Zaocznym Uniwersytetu Warszawskiego na okres od dnia 5 maja do dnia 18 maja 1958 r.”. Decyzja ta potwierdza fakt bycia Alfreda Leona Gruszczyńskiego studentem Uniwersytetu Warszawskiego w roku akademickim 1957/1958.

Intrygująca jest zagadka decyzji szczycieńskiego polonisty o przeniesieniu się do Poznania. Praca w szkole podstawowej nie oznaczała przecież awansu zawodowego.

Dzisiaj nie da się już z całkowitą pewnością wyjaśnić tej kwestii. Jest jednak pewien trop. Otóż na zdjęciu przedstawiającym uczniów Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie przed maturą w roku szkolnym 1957/1958, widać także grono pedagogiczne: Krystynę Ambroziak, Jadwigę Żenczykowską (1906–1992), Zofię Śnieżko-Błocką (1907–1969), Alfreda Leona Gruszczyńskiego (1929–2018) i Leona Grzegorza Czerniewskiego (1911–2009). Polonista na lewym rękawie ma szeroką czarną wstążkę – symbol żałoby. Pierwotna moja hipoteza, zgodnie z którą decyzja nauczyciela o wyjeździe do Poznania wiązała się z koniecznością zaopiekowania się matką lub ojcem po śmierci któregoś z rodziców, upadła, gdy się okazało, że dziadek Profesora Gruszczyńskiego, Tomasz Gruszczyński, zmarł 19 maja 1958 roku. Wszystko wskazuje zatem na to, że wnuk nosił żałobę nie po którymś z rodziców, lecz po dziadku. Zbieżność w czasie jest jednak wyraźna: żałoba po krewnym i kwietniowa korespondencja w sprawie przeniesienia do Poznania, bliżej rodzinnego Jarocina.

Dalsze informacje związane z Profesorem Gruszczyńskim łączą go z Jarocinem i lokalną działalnością w szeregach Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Na przykład w listopadowym numerze „Głosu Wielkopolskiego” z 1966 roku znajduje się wzmianka, że został on sekretarzem Komitetu Powiatowego PZPR w Jarocinie¹⁰.

Znalazłem jeszcze jeden ślad zawodowej aktywności Alfreda Leona Gruszczyńskiego po 1958 roku. Zakładam, że to były profesor szczecińskiego LO jest autorem opracowania *Greki Sofokles jako nauczyciel i wychowawca młodzieży XX wieku – o wychowawczych wartościach „Antygony”* opublikowanego w pracy zbiorowej *Z dydaktyki języka polskiego w szkole średniej* pod redakcją Haliny Molendy i Anny Szurczak w Kaliszu w 1986 roku (s. 39–47). A jeśli tak, musiał on w którymś momencie życia zatrudnić się w tamtejszym Oddziale Doskonalenia Nauczycieli, ponieważ taka właśnie afiliacja widnieje pod jego nazwiskiem. Przy czym tekst złożono do druku w 1984, więc z tym rokiem, a nie z 1986 należy wiązać powiązanie Alfreda Leona Gruszczyńskiego z kaliskim ODN¹¹.

Profesor Gruszczyński ożenił się z Albiną Anną Kos (11 stycznia 1931 – 18 stycznia 2025). Przyszła żona urodziła się w wielodzietnej rodzinie chłopskiej we wsi Jodłowa, niedaleko Jasła; miała dwanaścioro rodzeństwa. Wbrew woli ojca podjęła studia i ukończyła polonistykę na WSP w Krakowie. Z pierwszego miejsca pracy w szkole w Ostrowcu Świętokrzyskim przeniosła się do męża, do Jarocina. Przez wiele lat była tam nauczycielką języka polskiego i wicedyrektorką Szkoły Podstawowej nr 2 (1966–1991). Zmarła w sobotę 18 stycznia 2025 roku, tydzień po 94. rocznicy urodzin¹².

Ze związku z Albiną Anną Gruszczyńską urodziło się czworo dzieci. Małżonkowie doczekali się dziesięciorga wnucząt i trzynaściora prawnucząt.

¹⁰ *Nowe władze powiatowych i dzielnicowych instancji PZPR*. „Głos Wielkopolski” 1966, nr 265 (7072), 8 XI, s. 2 ; https://www.wbc.poznan.pl/Content/528740/GW_1966_Wyd_AB_0265.pdf (15 IX 2026).

¹¹ Obecnie są to ośrodki doskonalenia nauczycieli.

¹² L. Sokowicz, *Nie żyje Albina Gruszczyńska. Była nauczycielką i wicedyrektorką Szkoły Podstawowej nr 2 w Jarocinie*; <https://jarocinska.pl/odeszli/nie-zyje-albina-gruszczyńska-była-nauczycielką-i-wicedyrektorką-szkoły-podstawowej-nr-2-w-jarocinie/JEodbTI8nJg5CNJB69q2> (15 IX 2026).

Alfred Leon Gruszczyński zmarł w piątek 9 marca 2018 roku przeżywszy 89 lat. Został pochowany w grobowcu rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Jarocinie. W tej mogile pochowano wcześniej jego ojca Leona i matkę Mariannę; w 2025 roku dołączyła do zmarłych wdowa Albina (sektor 3, rząd 1, numer grobu 23).

ANEKS FOTOGRAFICZNY

PORTRETY

Ryc. 1 (a, b, c, d) Zestaw portretów Alfreda Leona Gruszczyńskiego wykadrowanych ze zdjęć archiwalnych szczycieńskiego Liceum Ogólnokształcącego

PRACA W III RZESZY

M e l d u n g

Über vertragsbrüchige flüchtige polnische Zivilarbeiter.

Bürgermeister
der Stadt Drebkau
Eingeg. 13.9.1943
Anlagen:

Name: Gruszczynski Vorname: Alfred

geb. am: 20.2.1929 in Jarotschin Kreis: -

Letzter Wohnsitz im Generalgouvernement oder Ostgebiet: _____

Jarotschin Lilienweg 4
(Ort) (Kreis) (Strasse)

Beschäftigungsort im Inland: Drebkau

Beschäftigt gewesen vom: 8.2.1943 vom: -

Tag der Flucht: 12.9.1943

Grund der Flucht: unbekannt

a) politisch bzw. kriminell: -

b) unerlaubte Entfernung wegen: -

Noch nicht - bereits - in Erscheinung getreten durch: _____

Liegen Anhaltspunkte dafür vor, dass dem Gruszczynski die Rückkehr in die Heimat gelungen ist? ja

Drebkau, den 14.9. 1943.

An die
Ortspolizeibehörde
in Drebkau

Durchschrift an das Arbeitsamt
in Senftenberg / L.

Drebkauer Hohlglashüttenwerke
Opitz, M. Drack & Co.
G.m.b.H.

W. Drack

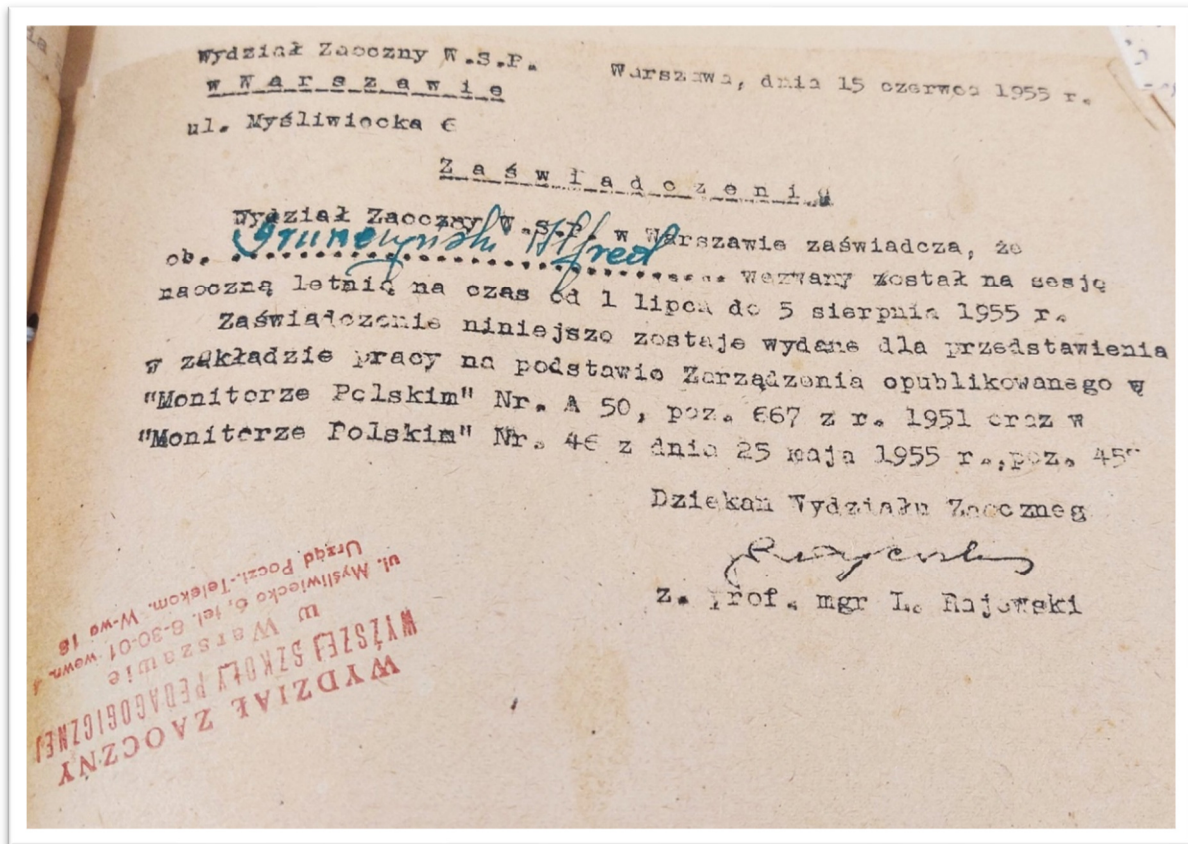
*1/1 Mitteilung an Haupt d. Landrat
am 16.9.43*

W. Drack

Ryc. 2. „Meldunek o polskich pracownikach cywilnych, którzy porzucili miejsce pracy z naruszeniem umowy”, sporządzony 14 września 1943 roku w Drebkau.

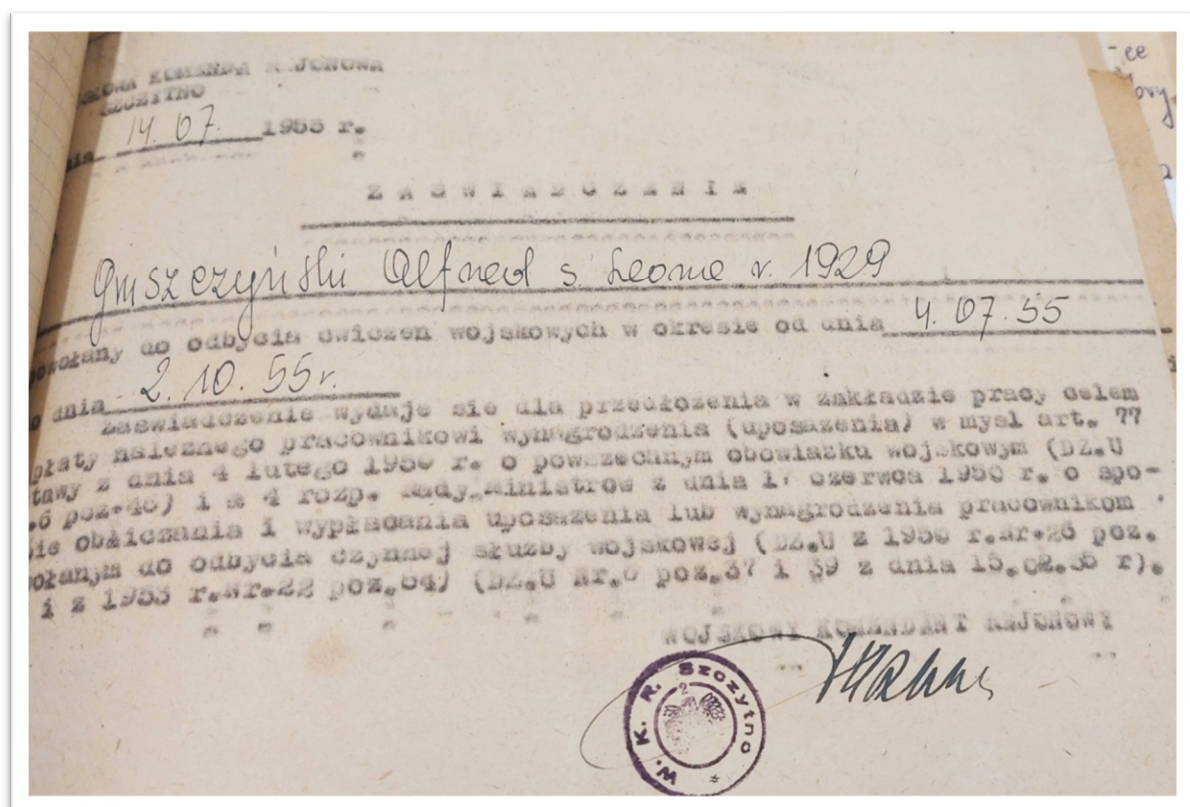
Źródło: <https://collections-server.arolsen-archives.org/G/SIMS1/SIMS3/02010402/0106/964913/001.jpg> (15 IX 2026)

EDUKACJA I PRACA ZAWODOWA

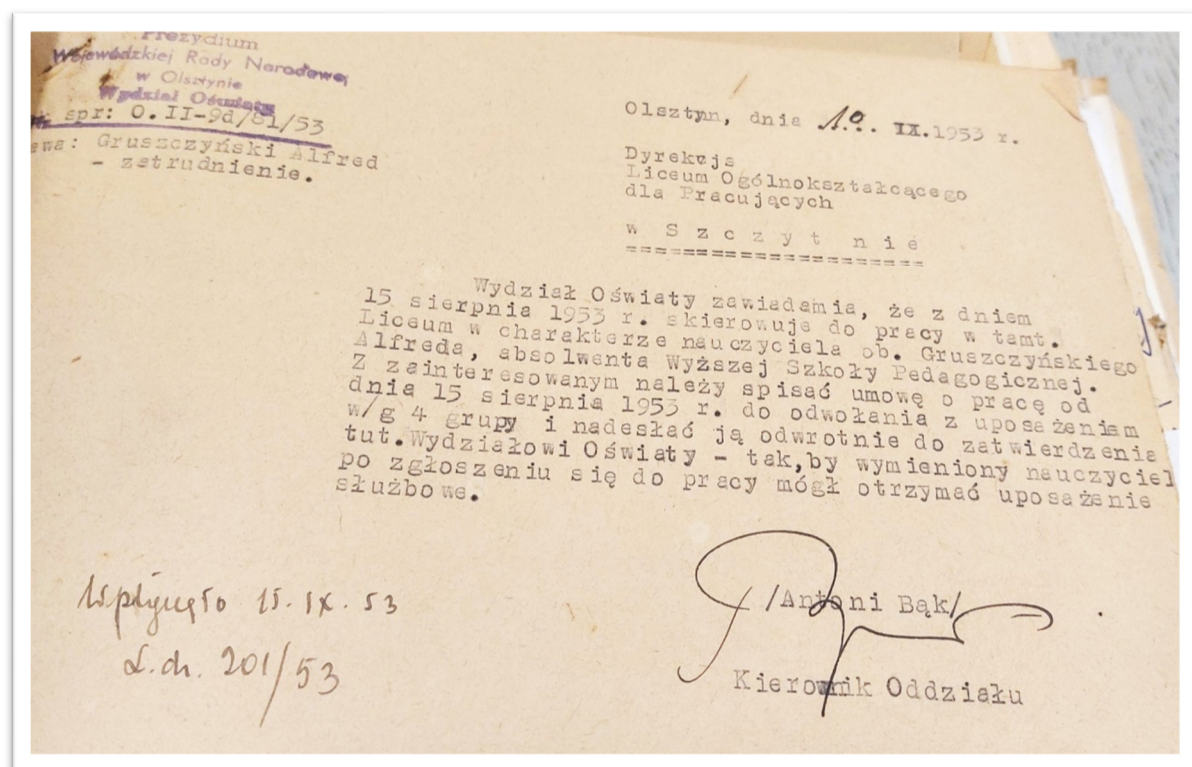
Ryc. 3. Zaświadczenie dziekana Wydziału Zaocznego WSP w Warszawie o wezwaniu Alfreda Gruszczyńskiego na sesję letnią od 1 VII do 5 VIII 1955

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

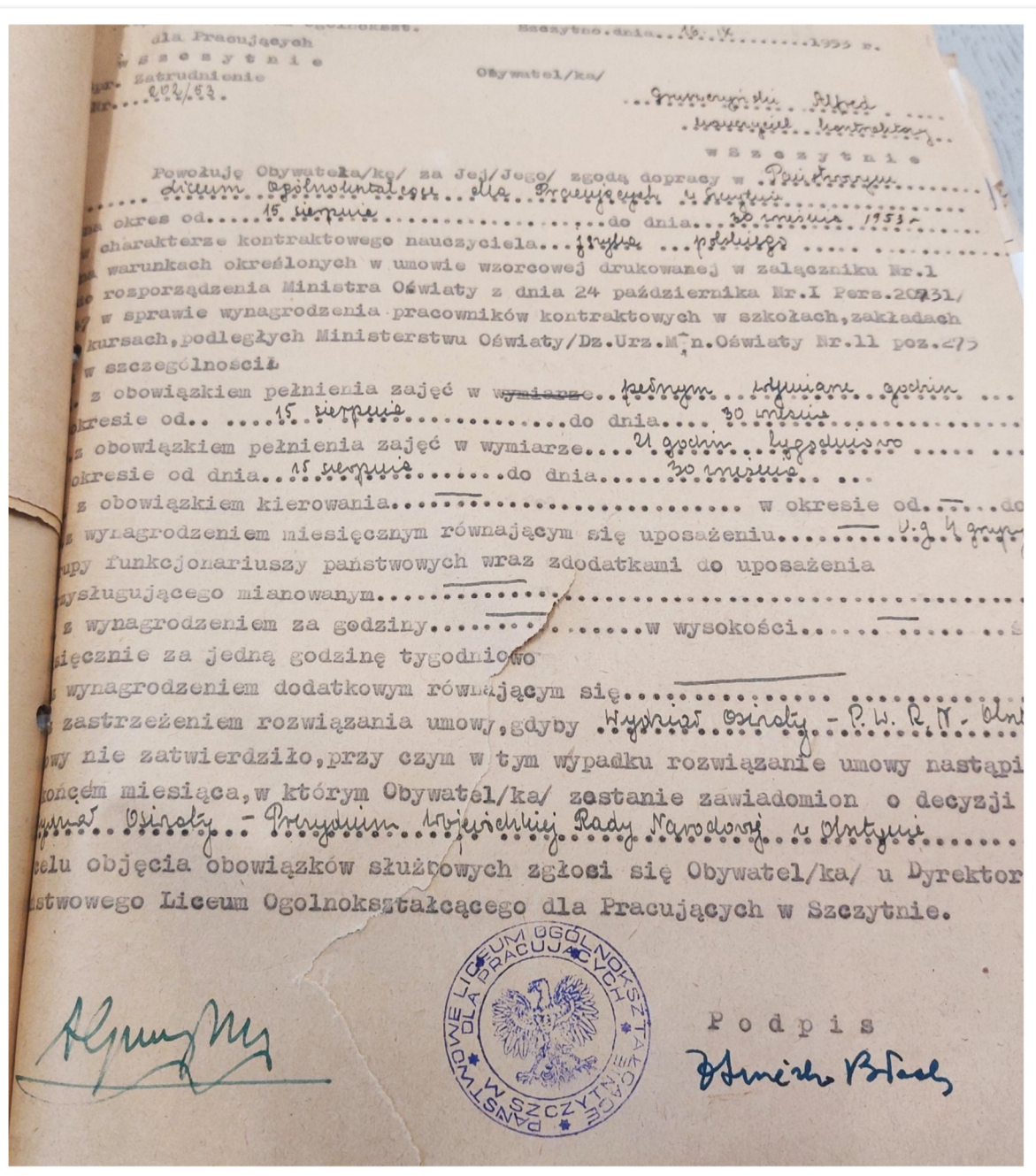
Ryc. 4. Zaświadczenie Wojskowego Komendanta Rejonowego o powołaniu
Alfreda Gruszczyńskiego s. Leona do odbycia ćwiczeń wojskowych od 4 VII do 2 X 1955

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

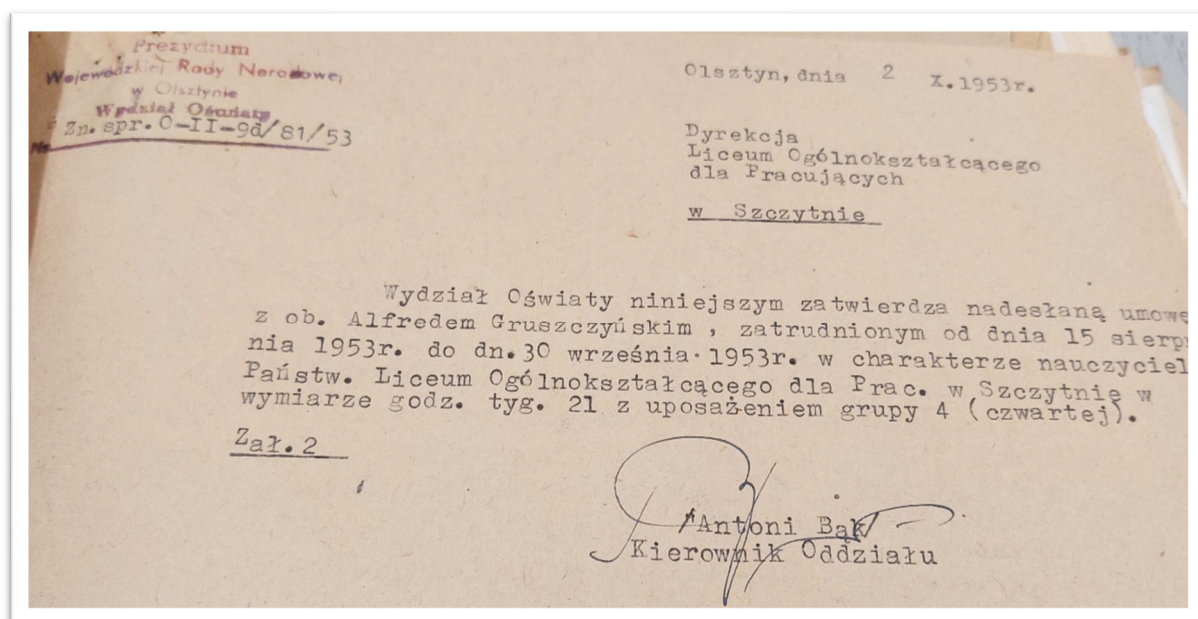
**Ryc. 5. Skierowanie do pracy Alfreda Gruszczyńskiego
wystawione przez olsztyński Wydział Oświaty 10 IX 1953**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczycinie

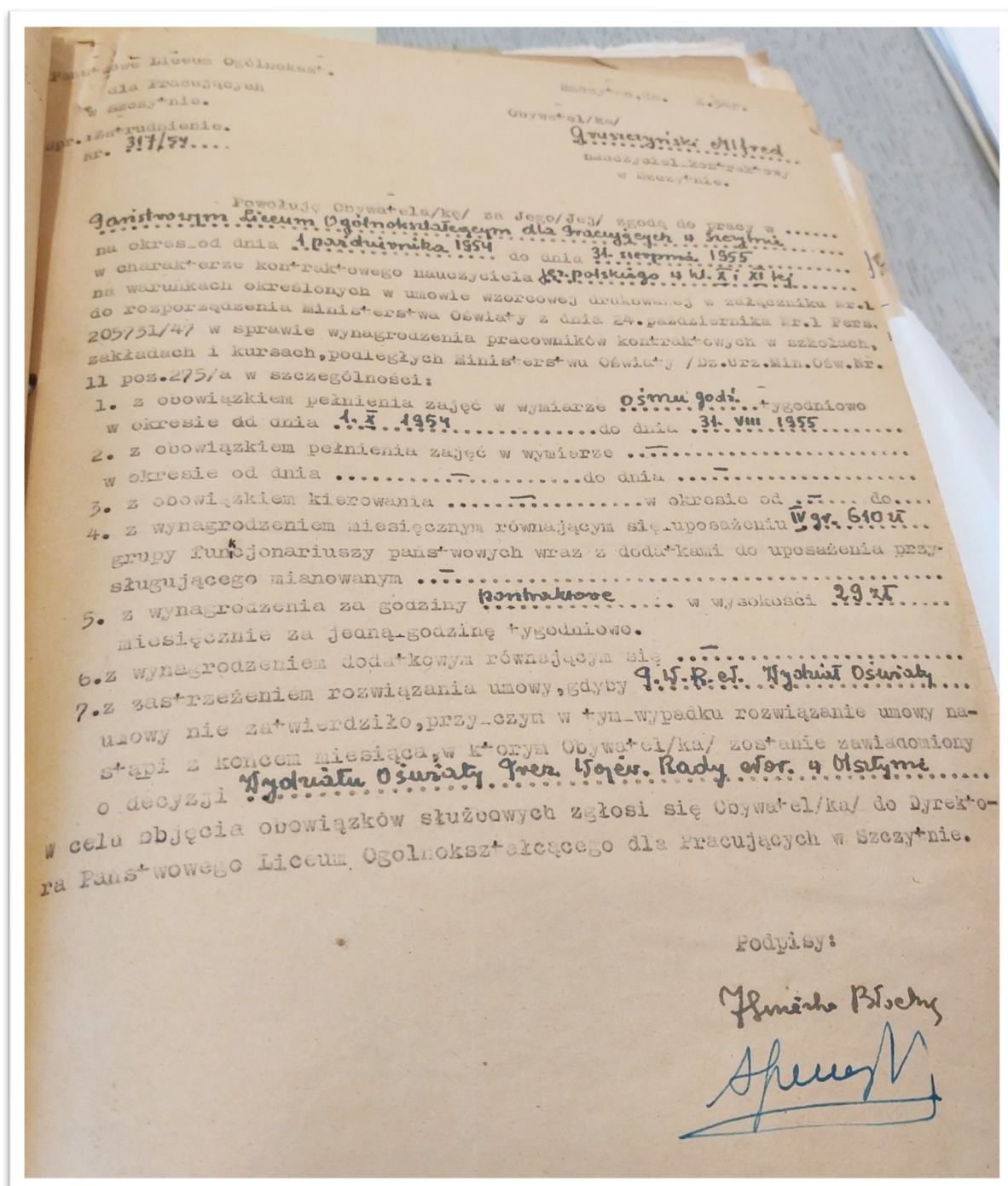
Ryc. 6. Pierwsza umowa o pracę z 16 IX 1953

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

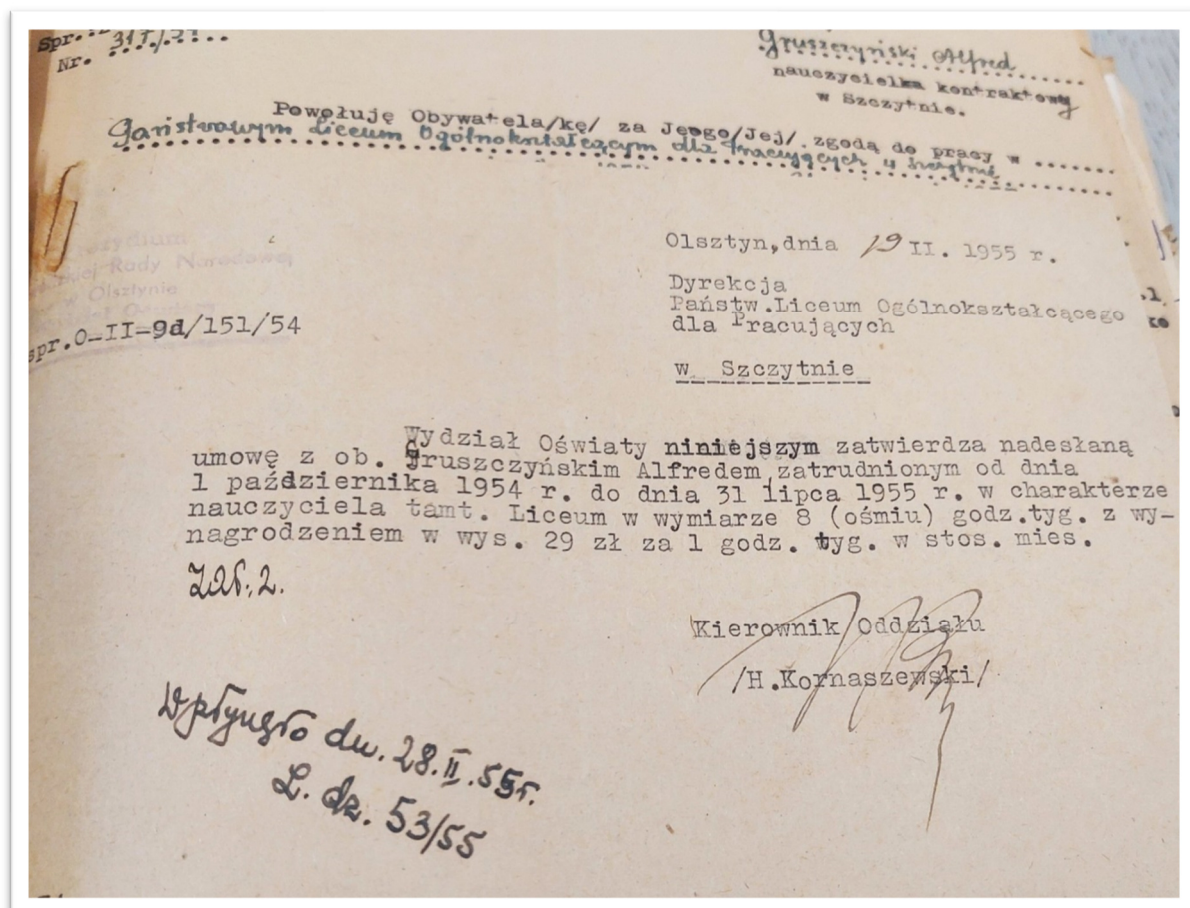
Ryc. 7. Zatwierdzenie umowy o pracę w LOdP w okresie od 15 VIII do 30 IX 1953

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

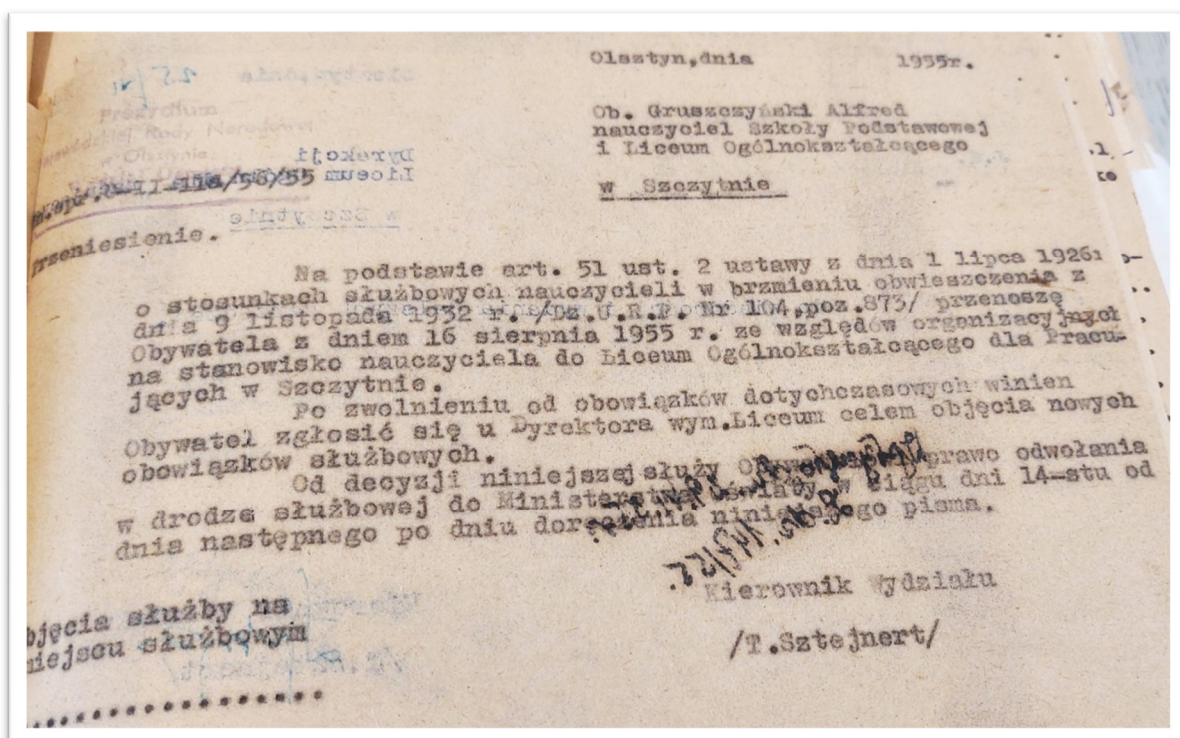
Ryc. 8. Umowa o pracę z 1 X 1954

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 9. Zatwierdzenie umowy o zatrudnienie Alfreda Gruszczyńskiego w LOdP
w okresie od 1 X 1954 do 31 VII 1955

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 10. Pismo kierownika Wydziału Oświaty PWRN w Olsztynie w sprawie przeniesienia Alfreda Gruszczyńskiego na stanowisko nauczyciela LOdP z dniem 16 VIII 1955

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Z ŻYCIA SZKOŁY

Ryc. 11. Widok na budynek szkoły, w której w latach 1946–1970 funkcjonowało Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących i w którym Alfred Leon Gruszczyński nauczał języka polskiego w okresie 1953–1958. Szczytno, ul. Jana Kasprowicza 1.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 12. Profesorowie liceum i uczniowie klasy IXa w r. szk. 1953/1954.
Od lewej: Paweł Nowakowski, Albin Budzyński, Teresa Bugała, Alfred Leon Gruszczyński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 13. Profesorowie w otoczeniu uczniów klasy Xa w r. szk. 1953/1954.
Od lewej: Paweł Nowakowski, Teresa Bugała, Michał Mazur, Albin Budzyński,
Alfred Leon Gruszczyński (bokiem).**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 14. Profesorowie LO na spacerze w r. szk. 1954/1955. Od lewej: Paweł Nowakowski, Teresa Bugała, Alfred Leon Gruszczyński, Edward Urbański (?), Albin Budzyński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 15. Grono nauczycielskie z uczniami klasy Xa w r. szk. 1954/1955.
Od lewej: Paweł Nowakowski, Albin Budzyński, Teresa Bugała,
Alfred Leon Gruszczyński, Michał Mazur.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 16. Zjazd absolwentów Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w 1957 roku.
Siedzą od lewej: Krystyna Ambroziak, Zofia Śnieżko-Błocka, Roman Chromiński,
Gabriela Trzaska, Michał Leśniewski, Maria Korkozowicz, Michał Mazur,
Aleksandra Chromińska, Alfred Leon Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 17. Uczniowie i kadra Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1954/1955.

Pierwsza z lewej w drugim rzędzie prof. Krystyna Ambroziak.

Pośrodku między uczennicami – prof. Alfred Leon Gruszczyński.

Pierwsza od lewej w trzecim rzędzie – dyrektor Zofia Śnieżko-Błocka.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 18. Matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1954/1955
w obecności wizytatorki z Ministerstwa Oświaty.**

Siedzą od lewej: Alfred Leon Gruszczyński, wizytatorka, Zofia Śnieżko-Błocka.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 19. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1955/1956 roku.
W pierwszym górnym rzędzie stoją na tle drzwi od lewej profesorowie:
Jadwiga Żencykowska, Alfred Leon Gruszczyński, Krystyna Ambroziak, Zofia Śnieżko-Błocka.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 20. Egzamin maturalny w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących r. szk. 1955/1956.
Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Ambroziak, Leon Grzegorz Czerniewski,
Zofia Śnieżko-Błocka, Jadwiga Żenczykowska, Alfred Leon Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

**Ryc. 21. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1956/1957.
W pierwszym górnym rzędzie stoją profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Grzegorz
Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Leon Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 22. Pisemna matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1956/1957.
Siedzą od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Grzegorz Czerniewski,
Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Leon Gruszczyński.

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

**Ryc. 23. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1957/1958.
Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Ambroziak, Jadwiga Żencykowska,
Zofia Śnieżko-Błocka, Alfred Leon Gruszczyński, Leon Grzegorz Czerniewski.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 24. W kancelarii Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w czasie przerwy.
Od lewej profesorowie: Alfred Leon Gruszczyński, Zofia Śnieżko-Błocka,
Leon Grzegorz Czerniewski, Krystyna Ambroziak, Telesfor Kocięcki.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 25. Grono pedagogiczne z uczniami Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1957/1958. Siedzą od lewej profesorowie: Telesfor Kocięcki, Leon Grzegorz Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka, Alfred Leon Gruszczyński, Albin Budzyński.

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

Ryc. 26. Profesorowie z uczniami Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1957/1958.
Siedzą od lewej profesorowie: Albin Budzyński, Leon Grzegorz Czerniewski,
Zofia Śnieżko-Błocka, Telesfor Kocięcki, Alfred Leon Gruszczyński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 27. Pisemna matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1957/1958.
Siedzą od lewej profesorowie: NN, Jadwiga Żenczykowska, Zofia Śnieżko-Błocka,
Alfred Leon Gruszczyński, Krystyna Ambroziak.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

ODZIAŁ DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

*Z dydaktyki
języka polskiego
w szkole
średniej*

POD REDAKCJA

HALINY MOLENDY
i
ANNY SZURCZAK

KALISZ 1986

Ryc. 28. Pierwsza strona okładki opracowania metodycznego,
w którym zawarto tekst Alfreda Leona Gruszczyńskiego.

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

Spis treści

I. Artykuły

1. Stanisław Makowski: "Ogólniki" Cypriana Norwida, czyli naj-
ogólniejsze prawdy o sztuce słowa..... 5
2. Halina Tumolska: O miejsce Józefa Czechowicza w polonistyce
szkolnej.....10
3. Maria Błaszczyk: O reportażu Hanny Krall "Zdążyć przed Pa-
nem Bogiem"..... 26

II. Materiały metodyczne

1. Alfred Gruszczyński: Gfok Sofokles jako nauczyciel i wych-
wawca młodzieży XX wieku - o wychowawczych wartościach "An-
tygony"..... 39
2. Laura Paluszkiewicz: "Proces" Franza Kafki..... 48
3. Anna Szurczak: Motyw wesela w literaturze polskiej.....60

III. Tematy egzaminów maturalnych.....76,

Ryc. 29. Spis treści w opracowaniu metodycznym,
w którym zawarto tekst Alfreda Leona Gruszczyńskiego.

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

MIEJSCE SPOCZYNKU

Ryc. 30. Grobowiec rodzinny Gruszczyńskich: Marianny, Leona, Alfreda Leona i Albiny Anny na cmentarzu parafialnym w Jarocinie.

Źródło: <https://swmarcin-jarocin.com/foto/duze/15294033111467654660DSC00704.JPG> (17 IX 2026)

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Anna Tobolewska
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*